

עין משפט
גו מצוה

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

(ב) זמנים ל תמורה סה:
דברים פט. (ג) (ש"ס)
תמורה סה: דמלתא דרב
פסא חומר למשנה
הקדמות (סג) (א) (מכות
יט.) (ד) חוספא דמכות
פ"א. (ה) (לקמן ע"ג.)
(ו) כ"א: להפיקו דלת,
(ז) ד"ה ונתן. (ח) וע'
כ"ן נדרים ע"ג ד"ה
הלכתא ומוס' כ"ב קט'
ד"ה הלכתא.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר
וכי לפי המקנה קאמר
אכי דרישא כגלגל סימון
וכי לא קני דבלאו ג'
וכי תמלתא הוה הא
מדמשלמי וי:

מוסף רש"י

הרי זו תמורת
עולה תמורת שלמים.
העמיד כהמת חולין
אלא שנים אחת עולה
ואחת שלמים ואמר הרי
זו תמורת עולה תמורת
שלמים הרי זו תמורת
עולה. מפס לטן חולין
ואין קדושה תלה על
קדושה (ובח"ט ז.) דברי
ר' מאיר. ד"ה מאיר את
ליה מפס לטן חולין
(תמורת כה). הראול ראי
אפשר לקרות שב
שבות באחד. והלכך
הקדים זה אמר זה ובח"ט
ז. דברי קיימין.
והנה תמורת עולה והנה
תמורת שלמים, ותראה
עד שפסחא ותמורת ויבא
בדמי תמורת עולה
ובדמי תמורת שלמים,
וכהי עסקין שהיו לפני
עולה ושלמים כשהיה את
זו כהן (תמורה כה) ובח"ט
זמנים סה.

לאו כדבור דמי. והווי ליה שני עדיים ומשום חדא לא לתפשא
איך למשעת דיבור אחרון נפסלו ולא משעת דיבור ראשון:
כדבור דמי. וכמד עדות דמי והרי פסולין היו נאותה שעה:
ה"ג הרי זו תמורת עולה

שלמים: הרי זו תמורת עולה דברי
ר"מ. דלית ליה לר"מ תפוס לשון
ראשון: דבריו קיימין. ותראה עד
שפסחא ותמורת ויבא בדמי תמורת
עולה ובדמי תמורת שלמים: שפסחא
ולכסוף הווינו נהרגין. וכשנגמר
הדין על פיהם קודם שהוכחו
אמרה רבא שאם לא נגמר הדין
עדיין אפילו החמו ממחילה אין
נהרגין שאין העדים זוממין נהרגין
עד שיגמר הדין והכי מיתוקמא
בסיפא דשמעתין כגון דלחו צי תרי
ואמרי הכי ופסקתה לדינא אפומייהו:
שפסחא. שנים אומרים הרב ושנים
אומרים לא הרב: ולכסוף הווינו.
שנחת כח שלשית ואמרה עמנו
היימס נהרגין: שפיטא אס פין
עבדו. ויאל למירות ואח"כ הפיל
את שינו וחייב ליתן לו דמי שינו:
ספרי הרב אומר כן. כלומר דניחא
ליה לרב כשהדמותא דהני ולקמן
מפרש מאי ניהותא: ש"מ הכהנה
הפילס הווינו ה"א. דאי לא תחילת
הזמה היא מאחר שנטלה עדותן
מי אית כהן דין הזמה: אמר ליה
אביי לא. אי דהוכחו על ידי כח
לשוננו שזכר אין כח שלשית מיומנת
והכא כשאין שם כח לשוננו אלא
הס דקשיא לן דמי עבד לרב בני
לשוננו הכא כגון כח שניה אפיינו
ואומיניהו שאמרו להס אותו הייס
שאמס אומרים עמנו הייס כמקום
פלוגי אכל כיוס אחר הוה ואיפכא
הוה דממה נפשו עבד פסיק לחיות
והן משלמין לו דמי עין שרלו להפסדו
ויהא ליה לרב דניפוק בנינו ויחן לו
דמי שינו. ואי קשיא הוואל וראשונים
הס מאי הו מפקדי ליה הא לחיות
הו מפקדי ליה ואמרי דמי עבד
לרב בני לשוננו לקמיה [עד]. פריך:
ליה ומקמיטן לה בשעת דנין:
מדסיפא

הרי זו תמורת עולה דברי ר"מ. כפ"ג דזמנים (ד' ל' וסג)
אמרי הרי זו תמורת עולה ושלמים מהו אמר אביי כהא
ודאי מודה ר"מ וטעמא דלכ"י כדמפרש כפ"ג כ"ל מערימין (תמורה)

ד' כו. וסג) דטעמא דר"מ משום דהו
זו מדהוה ליה ליתמר תמורת עולה
ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת
שלמים אכל רבא פליג עליה וקאמר
דעדיין היא מחלוקת דקסבר רבא
דטעמא של ר"מ משום דדעמו של
אדם אס יטילין שניהם לחול ימולו
ואס לאו תפוס לשון ראשון דעמיה
אקמא: ונמלך תוך כדי דיבור
בו. למאי דסבר נמי השתא דרבי יוסי
סבר מוך כדי דיבור לאו כדבור דמי
נראה כדשמכין לכן ואמר הייס
תמורת שלמים ולמחר תמורת עולה
דאין דבריו קיימים והווי כמו דברים
שנלכ דוקא מוך כדי דיבור הוה
דמתי דלענין לפשע דבריו מהני
מוך כדי דיבור: תרי תוך כדי
דיבור הווי. השתא מוך כדי דיבור
דמורה אכ"י מוך כדי דיבור גדול
וכיון דמוך כדי דיבור קטן אית ליה
ומוך כדי דיבור גדול לית ליה נראה
דמוך כדי דיבור גדול אין מועיל
כלום אפי' לפרש דבריו דלא הו
אלא כאומר הייס תמורת עולה ולמחר
תמורת שלמים דהווי דברים שנלכ
וה"ל דבריהם אס לכן נמכין מחילה
לומר שאומר מוך כדי דיבור קטן
שדומה לנמכין מחילה לכן דבריו
קיימים ואפי' לא נמכין נמי כיון
דכדבור דמי אכל נמלך לומר
שאומר מוך כדי דיבור גדול שדומה
כמו נמלך הרי זו תמורת עולה אפי'
נמכין מחילה לשניהם:
כדי שאילת תלמיד דרב. והא
דאמר כפרק תפלת השמר
(ברכות ד' סג) (ש"ס) הנותן שלום
והמחזיר שלום לרבו לשניהם
שפסחא מישאל היינו כשנתן שלום
לרבו כמו לחבירו כמו שאמר ליה
שלום עליך ולא אמר רבי והא דאמר
כפ"ג ר"ע (שג"ד פט.) כלום יש עבד
שנתן שלום לרבו עבד שאני שאימתי
רבו עליו וכשום ענין אין ליתן לו שלום:
כ"י אית ליה דרבי יוסי כדי שאילת תלמיד דרב. והא
ד' נב. וסג) תוך כדי דיבור כדי שאילת תלמיד לרב כמאן דלריבן לית להו כלל כדי דיבור אפי' כדי דיבור קטן ור' יוסי נמי
כתלמיד לרב מודי דלאו כדבור דמי וי"ל דסבר לה כדבריהם דמי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני (נזיר ד' סג. וסג) וסג) וסג) וסג) וסג)
דמוך כדי דיבור דמי והכי פסקין הלכתא נגמריה כפרק בפרק (ד' פג.) דמוך כדי דיבור דמי מוך מנגרף ועבד ע"ז
ומקדש ומגדש ואפי' כדדי שאילת תלמיד לרב כריש לקיש וכבר אחא דמכות (ד' פג.) ודשבעת העדות (שטות ד' נב.) ושיעור כדי
שאילת שלום תלמיד לרב מפרש ר"מ דהיינו טעמא דכשארש מעדי עדות או עסק כמקא וממכר וחבירו נותן לו שלום או רבו
ע"כ יש לו להשיב ולהפסיק כדאמר ברכות (ד' ו'): הנותן שלום לחבירו ואין מחזיר נקרא גולן שנאמר גזילת העני כדמכס ולכן חייקן
הכמים שלא יהיה זה חשוב הפסק וכן מוכח בגי' (ד' כ'): דקאמר מוב לא שנקת רוחא לתלמיד ומיהו כפ' בתרא דנדרים (ד' פג.) אין
מתייבש טעם זה לענין קריעה דכסבור שמת וקרע ואח"כ מת אס מת מוך כדי דיבור יא די קריעה ואס לאו לא יא די קריעה
והתם מאי שייך שיעור זה ושושמת לענין קריעה הקילו: אמר ליה אביי א דאפיינו ואומיניהו פסא מדיפסא בו. נראה לר"י דכל
כוגיא זו כפי מאי דס"ד השתא דדיוקא דרבא הו מרישא אכל לפי האמת מסקנא דדיוקא דרבא מסקנא ולא אמר אביי זה מעולם אלא
בני הישיבה היו מתרצים כן אליביה דאביי לפי מה שהיו סוגרים דדיוקא דרבא מרישא אכל לפי המסקנא (ב) דאמר אביי דרישא כגלגל
כמות כדאוקמא רבא בלא מיפך והזמה ובסיפא בשמים במיפך ובהזמה ולאו דוקא נקט אביי אפיינוהו מחילה דאס כן איתכחושו להו
אלא מעיקרא אומיניהו והדר אפיינוהו א"כ מעיקרא אפיינוהו ואומיניהו מוך כדי דיבור ונראה לר"י דאביי מוקי לה בג' כמות כדמוכח
לקמן דקאמר ואביי אמר לן כגלגל רישא לא כגי בלא ג' כמות דקתני שהרי הרב אומר כן ואיירי דמיעיף נמי אפיינוהו ואומיניהו
לקמיה דהשתא לא איתכחושי מיעיף כלל וליכא למידק מינה דהכחה תחילת הזמה היא דמשלמי וכי קתני נמשא וזוממין מיעיף משלמין
דמי עין לעבד ד"ה דמי עין לקמיה שהרי היו מחייבין אותם דמי עין לרב משום כשאר זמס אלא לפי שלא הוכחו ראשונים כדבריהם לא
הס למיטען ומיהו אין אנו לריבין כלל להפוך בתרא למיעיף דכיון דהזמה מיתלל קיימא עדות קמיה וקובנו' פ"י דאביי מוקי רישא
בג' כמות כמו סיפא ויש ליישב הא דקתני שהרי הרב אומר כן דמעיקרא ודאי דלא ידעין דאפיינוהו והוה קשה לן מאי שהרב
אומר כן אכל השתא דאפיינוהו שמה הרב בעדוהן של אלו שאין מחייבים אותו כ"א דמי עין לפי שידע שיבאו עדים שיחייבו אותו דמי עין
ולפי זה איכא לזקומי כל כוגיא זו לפי האמת דרבא לא הביא הרישא אלא לדקדק הימנה דסיפא איירי כגלגל כמות כמו רישא ואביי מהדר
ליה דוק לאדין גיטא מדסיפא כגי בג' כמות ובמיפך והזמה רישא נמי כגי בג' כמות ואין לן ראייה מסויפא מנה רישא דאיכא לאוקומי כולה
בג' כמות והא דקאמר לקמן כגלגל רישא לא כגי בלא שלש כמות ה"ק אי נמי לא תתייבש לן שהרי הרב אומר כן אי לא מוקמת
לה כגלגל כמות מכל מקום סיפא איירי בג' כמות ואס תאמר אי בג' כמות מוקמת לה לרישא תמתי משלמי דמי עין לעבד תקשה ליה
כדפריכין

א א ב מ"י ס"ב מ"ג
תמורה ה' ד סג
לאין שעה:
צב ג מ"י ס"ב מ"ג
שטות הלכה ח
ופי' תה"ל עדות ה' ג:
צב ד מ"י פ"ה תה"ל
עדות הלכה ד סג
ענין קי שומרי פ"ר ל:
צב ה ו מ"י פ"ה סג
תה"ל עדות ה' ד: